وطغیانی شکسته وریزه ریزه یکسان و پریشان ایلوب
ازجمله خاقان مشار الیه زماننده انکروس منحوس
منکوس بجمله قوتنی صرف واهتمام تام ایله میدان وغایه
آتلوب رکز عصیان عناد ایدرك اسلام ممالکاره قرشو
کلوب اولدورك وزیر اعظمی وصف آرای میدان مردانی
ابراهیم پاشا ایله طقوز یوز اوتوز ایکنجی سال یمن انجامده
مهاج نام موقع معزاده وقوع بولان وقاع عبرتنمایی
باب باب وفصل فصل همت قلم افزا سطور بیوردیغی
مهاج نامهٔ بنام حقیقة نثرا ونظما وانتباها در دائرهٔ
تواریخ دینامکه احرا وقلم زرین ایله استنساخ ایتمکه الیق
واولا ایکن حیفا که بو یله اثر جمیل اندوختهٔ کوشهٔ نسیان
اولوب شمدیه قدر طبع ومیدان انتفاع انتباهه قونولمیوب
فرانسه ده ترجمه ومرغوب اولوب حرز جان ایتمشلر
اخوان دین ووطنداشم بدلرنده بولنمسی آرزوا ولندیغندن
همان انجق بر نسخه سنه موفق اولنوب اول نسخه ایسه
اوقونمز درجه ده الدن اله کیچه رك املاسنه دخی خلل
طاری اولمسیله اصحاب فضل وقلم وصاحب تألیفدن فضیلتلو
١٢٩٥ محمد امین افندینك ید تصحیحیله بیك ایکیوز طقسان بش
سنه سنده سلطان بایزید جوارنده طوشان طاشنده سلیمان
افندی مطبعه سنده طبع ومیدان انتشاره قونلمسنه موفق
اولنه دی   و بالله التوفیق

[illegible]

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Kısmı Hacı Mahmud
Yeni Kayıt No 3155

مهاج نامهٔ کمال
پاشازاده علیه الرحمة

بسم الله الرحمن الرحیم

سپاس بی قیاس ومنت بی نهایت اول خدای بی همتایه که نعمت غنیمت غزای غرایه صلای عام ایدوب جیش نصرت کیش اسلام ظفر وفرجام ایچون عیش مهنایی مهیا اتمش و یاغی باغیك باغری یاغیله فراغ باللری ورفاغ حاللری چراغنی یاندرمشدر قلب صلب اعدای بدرأی دین مبینی و پشت درشت خصوم شوم شرع متینی کرم ونرم ایدوب شمع جمع آرای شادی غرای جهادی او یاندرمش وکرمای جهسان افروزدار وکیرله پرتاب وسوز اولان تشنه لب جانلری ضربت شمشیر آبدارله شربت شهادته قاندرمشدر

(شعر)

❁ شهادت شربتینی نوش ایدنلر ❁
❁ ایچوب جام حسام جوش ایدنلر ❁
❁ سرور یله ایدرلر عیش باقی ❁
❁ طهور اولور شراب حور ساقی ❁

صلات صلات بی حد وورود درود بی عد شول ناصب لوای شریعت کرامت احتوایه که صاحب مقم محموددر حماة حمایتنه کیروب احکام قضا مضا وقدر اثرن قبول ایدن سعید رشید مقبول وعناد ایدوب انقیاد اتمین شقی بد نژاد ومردوددر صحرای غزای سوائم غنائمله طولدرپدر مال غنیمت انوك شریعتنده حلال اولوپدر کرمای هوای جهادله جویبار فساد اعدای بد رأی فاسدنهاد صوغلوب سبزه زار عیش کفار بدکیش فاسد اندیش صولوبدر

(بیت)

❁ نبوت امری انده ختم اولوبدر ❁
❁ اطاعت بو یروغنه حتم اولوبدر ❁

مصلحت رسالت تمام اولوب تبلیغ کلام بلیغ حاصل اولدقدنصکره صدر عالم وبهتر بنی آدم مقام قدسه واصل

ومنزل انسه نازل اولدقدنصكره خلفای راشدین وائمهٔ
مرشدین رضوان الله علیهم اجمعین اودای دین مبینی
واعدای شرع متینی جمع وقمعه اقدام ایتدلر احکام
شرایعی احکامده اوامر ونواهی تنفیذ وتأییده ذرایع
اولان اعلامی اعلامده اهتمام ایتدیلر انلردن صکره
امرای عظام ظهور ایدوب حفظ ممالك اسلامده
وضبط امور جمهور انامده مسالك خلفای کرامه سالك
اولدیلر سعی جمیلری مشکور اولدی سایهٔ عدالتلرنده
وحماة حمایتلرنده خواص وعوام حضور ایدوب ذکر
جمیل واجر جزیل تحصیل ایتدیلر کندولری کیتدیلر آدلری
یاد اولوب بلمیش و یاد ایچنده مذکور اولدی

(شعر)

آدمك بو جهان فانیده
ذکر باقی سی عمر ثانیدر
خیرله اکدوری کور آدوکی کیم
ذکر باقی و عمر فانیدر

حضرت رسالتك نوبت نبوتی قیامته دك شش کوشهٔ
هفت اقلیمده بیش وقت اورلسه کرکدر هر زمانده
برسلطان عدیم المثال وعظیم الشان نوبت داری اولور

ایکی یوز اللی ییل واردر که اول خدمت سلاطین عالی قدر
آل عثمانه که صدر نشین دیوان خلافتدردرلر دکشدر که
عادت مذکوره خاندان مزبورده جاریه اولور

(شعر)

سلاطین طوتدی ترتیب اوزره نوبت
بو نوبت خانه ده اولدی بو عادت
اولور هر عالمك بر کامرانی
که اول قرنك اولور صاحب قرانی
جهاندن اول کیدر برکون یرانی
یری داخی طوتار انوك یرینی
حقیقت بو جهان بر رهکذر در
کلان کچدی قونانده کوجه سردر

اول نسل طاهر واصل ظاهردن ظهور ایدن سلاطین
کریم الشان وعمیم الاحسان که اساطین قبة الاسلام
دررلر سائر ملوك کرامدن وامرای عظامدن وجوهله
سرفراز اولوب امتیاز بولمشلردر بوستان میدان قتالده
کندو اللریله دکدکلری نهال نیزهٔ جدال یمشلرن
ییشلر وکشتزار کارزارده اتلری آیقلری دوکدکلری
جسد دمدلرینك حاصلن خرجنی المشلردر اول سببله

سائر سردارلردن که اسب غصبه سوار اولماغله تقلب
اسباب تغلب ایله سالار اولو پدررلر ممتاز اولمشلردر
خصوصا سلطان سلاطین جهان فخر دودمان
عالیشان سلطان سلیمان خان بن سلطان سلیم خان

(فی شعر ترکی لمؤلفه)

زمین تختنک تاجداریدر اول
زمان اهلنک کامکاریدر اول
قرینی ظفر کند و صاحب قران
جهانک خداوند کاریدر اول
زمین اهلی اولدی دروندە امین
جهان دارینک شهریاریدر اول
زمانیله انوک امان توأمان
زمین و زمانک مداریدر اول
اوذاتک صفاتن نیجه وصف ایدیم
که نور جهان ظل باریدر اول

بادشاه جهان پناه آسمان بارکاهک مدت خلافتنده
آیات ضلالت وایات کفر منحوس معکوس اولو پدر اول
غزای غرای مشهورک که کتاب مستطابک فصول وابوابی
انوک اصولینی بیانده مسطوردر مذکور قضیهٔ مرضیه

مصدقه ومحققه در من بور مساعی ومشکوری جامع اولان
غزانک که مجامع انسده قدسیلرک چوغی شوق ذوق ایله
آنیک ذکرنی ساعلردر ثقاة رواة مقبول الروایه دن منقول
اولان وجه اوزرینه اصل بودرکه حکایت اولنور

بو داستان عبرتنمای حضرت صاحب قران جهان
کشای کشور بنی اصفره ایتدیکی غزای اکبرک
بیانندەدر

چکدی لشکر انکروس اوستنه سلطان غزا
قاینیوب جوش ایلدی دریای عمان غزا
موج تیغ میغ کونیله بورندی پر یوزی
اقدی دشمن اوستنه چون بحر جوشان غزا
طولدی غازیلرله دیوان سلیمان زمان
کلدی هنکام جهاد ویردی دوران غزا
کوهسار جنک اولدی پر پلنک تیز چنک
طوپطلو شیرژیان اولدی نیستان غزا
خون اعدا ایله کلکون اولدی صحرای جهاد
کشته‌لردن پشته‌لرله طولدی میدان غزا
پرکل اولدی تازه یاره ایله بدنلر کلشنی

❁ یاغدی کفار اوستنه چون تیر باران غزا ❁
❁ دشمنك باشی عجبمی اولسه غلطان کوی وش ❁
❁ نیزهٔ سرتیز سلطان اولدی چوکان غزا ❁
❁ آق سنجاغی تباشیر صباح فتحیدر ❁
❁ نیزهٔ رخشانی درشمع شبستان غزا ❁
❁ کورمشدر کورمیسر داخی چرخ تیز کرد ❁
❁ بو نبردی کم ایدیدر شاه مردان غزا ❁
❁ آصف آرای صف آرای ارد شیر شیردل ❁
❁ یعنی ابراهیم پاشا میر میران غزا ❁
❁ حملهٔ کفارك ایتدی حملهسن بر آنده رد ❁
❁ یکدرر بیك ییل عبادتدن او بر آن غزا ❁
❁ قلب صلبن دلدی خصمك خنجر تیز جهاد ❁
❁ قردی وافر کافری شمشیر بران غزا ❁
❁ نو بهار نصرت شاه غضنفر فر ایدوب ❁
❁ طولدی ازهار غنائمله کلستان غزا ❁
❁ شوالقدر چقدی غنائم جوهری کم طویدی خلق ❁
❁ قاز یلوب تیغ وتبرله آچلوب کان غزا ❁
❁ دفتر اعمال نشر اولدقده روز حشرده ❁
❁ نام سلطان جهان عنوان دیوان غزا ❁

(نثر) بوسفر ظفر اثرده که کماة غزاة جیش مجاهدین طغاة بغاة کیش جاحدینك شاه راه غزادن شوك شوکتن ونوك صولتن دست سنان جان سیان ومشت درشت کرز کران وقبضهٔ شمشیر بران وانکشت تیر پران ایله دافع ورافع اولمشلردر وصدای بشارت فزای جلیهٔ غلبهٔ عسکر مظفر الاسلام فرصت انجام اطراف ربع مسکونده واکناف هفت کشورده شایع اولمشدر تازی سوار غاز یلرك غزایاز یلرنده زاد جهادله قطع منازل پر نوازل ومسالك پر مهالك ایدوب مراد مراده ایرمهزی ناصب رایات نصرت آیات اسلام ظفر انجام حضرت صاحب قران سلیمان زمان نو یمان دورانك حسن اقدامیله ورافع لوای غزا آصف دوران صف آرای میدان مردان سمی خلیل الرحمان جلیل الشانك یمن اهتمامیله واقع اولمشدر نه اونجلین سلطان صاحب شمشیر سریر عرش پایهٔ خلافته سایه صالمشدر ونه بونجلین وزیر صائب تدبیر دست صدارته ایاق باصمشدر

(بیت)

❁ امیر آنچنان وزیر این چنین ❁
❁ جهان چون نیابد بزیر نکین ❁

(نثر) بونجه زماندر که دهقان دوران جهان بوستاننده اشجار عدالت بار نصفت ثمار سلطنتی تیمار وترتیب ایدر اول نهال اقبال درخت بخت کبی بر ومرو آزاد اولمامش وچن کلشن ولایته سایه صالمامشدر آنوك دورانده اردوان آدن اکه که رکاب کامیابنده نیچه اولك کبی دلاورار دوان در عهد عدلنده نوشین رواندن سوزاچه که اول باده لفظ خوشکوار فصل الخطابندن هزار چشمهٔ نوشین رواندر

(نظم اندر وصف سلطان جهان)

* نام نوشروانی اونتدردی عدل ودادله *
* شمدی آغززده آدی دادی درنوش روان *
* عدل ودادیله جهان آباد اولدی شویله کیم *
* قالمدی ویران مکرکیم خانهٔ دشمن همان *
* بولمدی برکنج ویران که صوقه باشینی بوم *
* شویله معمور اولدی آنوك عهدعدلنده جهان *
* جام لطفندن آنوك برجرعه در آب حیات *
* باب خلقندن اندك برنسخه در باغ جنان *
* ساقی دوران الیله مجلسنده دور ایدر *
* درانجمله مرصع کاسه‌لردر آسمان *

* چار طاق عزته برقبه چرخ هفتمین *
* شه نشین قدرته که پایه فرق فرقدان *
* خسرو کیوان مکان سلطان سلیمان خان که انك *
* قصرنه چرخ مطبق هفت پایه نردبان *
* سایهٔ چتری ظفر یوزنده خال عنبرین *
* پایهٔ تختی فلك فرقنده تاج زر نشان *
* آستانی توزینه یوزسوردی اولدی عنبرین *
* بوخم ابروی طاق وسمه رنك آسمان *
* نوعروس جوده اولدی آستینی جلوه کاه *
* طائر کلزار قدسه آستانی آشیان *
* دست هیجاده سنانی اژدر آتش فشان *
* معرکه بحرنده شمشیری نهنك جان ستان *
* حاصلی عمرین عدونك بچدی دوکدی کرز وتیغ *
* اورتاده برماق حساب کوستررتیر وسنان *

(نثر) انجم سپهر که جمله جسمی چشم اولمشدر برقرنده داخی اول قهرمان زمانك نظیری صاحبقران نصرت قرینك یوزنه نظرایتمش دکلدر ماه ومهر که تمام اندامـلری قولاغ اولوبدر بوطنین طنطنهٔ عظمتی که انوك نوبتنده کوش اتمشدر بر زمانده اشتمش دکلدر

(بيت)

❁ در صد هزار قرن سپهر پياده رو ❁

❁ نآرد چو او سوار بميدان روزكار ❁

(نثر) آب تابناك كبى پاك نهاد و پاكيزه نژاد

(مصراع)

❁ پدر بر پدر جد بجد شاه زاد ❁

(بيت)

❁ گشت سپهر شرف از هفت پشت ❁

❁ كرده زمين را چو فلك زير مشت ❁

(نثر) اطراف واكناف بوم رومده غزا چراغنى ياغى ياغينك ياغرى ياغيله ياقه كلمشلردر طاغ وراغه طاغيلر جمعنى طاغيدوب نار كارزارله جكرلرنى پر طاغ ايدوب خيل نيل جوش سيل خروشله ديار كفار بدكرداره آقه كلمشلردر روم ايلى كشوريني واناطولينك اكثر يريني ضرب شمشير جهانكشاى غزايله اونلر اچمشلردر اول ممالك متفرقهٔ طوائف متفرقهٔ كفره وفجره الندن الوب بر يره درنجه نيجه يوز بيك كافرقانن صاچمشلردر اجداد انجادندن اجناد جهادى چكوب خيل سيل هجوميله ديار كفاره اقين صالان اول هواى غزايه پرواز اوران شهبازلردن

بوم رومه اول قدوم ايدن هماى همايون سايه ارطوغرل بكدر

(بيت)

❁ جنك ميدانده چون اراوسنه ارطوغرله ❁

❁ روح پاك شاه مرداندن سلام ارطوغرله ❁

اما مذكور دستور كه شمشيرله مهر كبى جهان كشا تدبيرله سپهر كبى عالمكيردر ميدان رزمه عزم ايتسه نوجوان دلير حزمه كلسه پير صاحب تدبيردر صو كبى پاك روان وصاف دل هر زمانده بالطبع لطفه مائل هم امير صف آراى وهم وزير آصف آراى تدبير دلپذير كه كه خرد خرده بينى صحيفهٔ لطيفهٔ خاطر خطير طبع منيرنده املا وانشا ايدر بر حرفنه خامه كبى كمسه بارمق باصمامشدر پادشاه مهر كه سپهر باركاه وسياره سپاه در باشنه زرين كلاه اورتوب بوز برجد سريره چيقاليدن اذوك نظيرى وزير مسند مشيد وزارته اياق باصمامشدر

(نظم)

❁ نظام الملك اولمشدر بو دستور ❁

❁ جهان ملكنده اولالدن ملك شاه ❁

❁ بو دستوره نظام الملك شاكردر ❁

❁ اوسلطان جهانه قول ملكشاه ❁

اول سالك اقامى همم مالك نواصى امم اولان سلطان
عالك فرمان واجب الاذعانى ايله سابقا واروب كاركحو بيار
فراتدن سرحد صعيد اعلايه وارنجه مسالك پرمهالك
عربك وممالك حرمين محترمينك ومصر وشام وحلبك
صرب ايشلرنى سهولتله تحصيل ايتمشدى بحر وبرده ملاح
وفلاحك صلاح وفلاح مصالحن كورب آيين عدالت
وقوانين نصفت اوزرينه امور جمهوره نظام وانتظام
وبروب مهمات ملماتى تكميل ايتمشدى صنوبروارى
سركشلك ايدن زبردستلر چناركبى الى وارقه لرينى برده
قويوب شوق طاعتله طوق اطاعته بويون ويرمشلردى
غول بيابان كبى يول اوران عصيان طاغنه چيقوب طوران
طائفه لر طوعا وكرها متابعت ومطاوعت كوستروب
حماة حمايتنه كيرمشلردى اول احوالدن فراغ بال حاصل
اولدقدن صكره كه كلدى مقر عز وجلال ومستقر بخت
واقباله واصل اولدى كشور انكروس منحوسك تسخيرى
قرال مخذوللرينك تدميرى تدبيرنه مشغول اولوب
اول دفعه اللرله نائرۀ قتالى اشتعاله اشتغال واهتمام كوستردى
ومذكور دياره عسكر منصورله واروب جهاندارلرينك

باشنه جهانى طار ايدوب اول دشمن خيره سر
وبدكيردارلرك كوزنه روشن نهارى كوركفاركبى تيره
وتار ايتمكه اقدام ايلدى

﴿ بوداستان تهيۀ اسباب سفر وتعبيۀ عسكر
مظفر بياننده در ﴾

تاريخ هجرتك طقوز يوز اوتوز ايكنجى يلنده اول سال
فرخ فال وفرخنده مآلك اوائلنده سلطان جهان
كشاى خاقان فرمان فرماى لواى غزاى غراى دست
جهادله رفعه وبيخ بخت درخت كفر بدنهادى
پيرامن كلشن دار السلام اسلامدن نيروى بازوى
اجتهاديله قلعه اقدام ايلدى لشكر كشورآرايله اعداى
فسادآرايى هرقنده يسه اراى كيدوب دشمن بدنژاد
وفاسد اعتقادك وجود بى سودندن قباى بقايى وخلعت
حيات بى ثباتى چنك جنك وچنكال جدله خلعه
اهتمام ايلدى انكروس منحوسك قرال بدفعالى سلاطين
تخت نشين كفار فجارك معظملرندندى وفور عدد
وحضور عددله ظهور بولوب جيش بدكيش صلابت
ومهابتله مشهور اولان دار الكفر سردارلرينك

مقدملرندندی

(نظم)

❁ صلابت کوهساریدی اوطاغی ❁
❁ ایچی پرسنلك جنك ونار پیکار ❁
❁ آییره مازدی یرندن اوطاغی ❁
❁ اقاردی خیلی سیل خیل جرار ❁

همیشه اول فساد پیشه بدنهادلرك کمراه امیرلری صیدکاه غزاده میشهٔ جهاد شیرلری ایله بولوشه کلمشلردی میان میدان مقاتله ده مقابله ایدوب چنك جنك وچنکال جداله یپریشوب یولوشه کلمشلردی ولایتلری باغینك حوالیسی اول باغیلرك عالی مقدار والیلری شوك شوکتله وسنك صلابتله باغلایو کاوب طوررلردی حماة حمایتلرنده آرام ایدن رعیتلری رعایت امرنده تمام اهتمام ایدرلردی کلستان ولایتلرینه کل ایله وارانلرنیچه کره اغلایو کاوب طوررلردی اول آتش نهاد سرکشلرك مشت درشت کرزله بورنلری اوولمامشدی اول سببدن نیزه کبی باش اندیرمزلردی و بند کمند طاعته بویون ویرمزلردی تیغ ران ومرتیز خنجر کبی حدتلری وسندان آهنکر کبی شدتلری کسر اولمیوب دررردی ذل غل اسری